

AGENDA^{MG}

Zahteve malega gospodarstva

Spoštovani.

Malo gospodarstvo je skupaj s samostojnimi podjetniki izjemno pomemben in hkrati dinamičen del slovenskega gospodarstva. V slovenskih mikro in malih podjetjih je zaposlenih 43 odstotkov vseh delavcev v slovenskih podjetjih. Ustvarijo več kot tretjino dodane vrednosti.

Obenem slovensko malo gospodarstvo ne dosega moči malega gospodarstva v razvitih gospodarstvih, s katerimi se želimo primerjati in tekmovati. Raziskava o podjetništvu GEM zajema skrb zbujajoče podatke, da smo Slovenci po zaznavanju podjetniških priložnosti v mednarodni primerjavi pri repu lestvice. Še nižje smo, ko gre za podjetniške namere. Kazalec podjetniških namer na Hrvaškem in celo v Bosni in Hercegovini je denimo kar dvakrat višji kot v Sloveniji. Pri nas žal tudi družbeni status podjetnika postavljamo zelo nizko. V evropskem merilu so za nami le Slovaška, Češka in Madžarska.

Ob upoštevanju pomena malega gospodarstva, ki je v kriznih razmerah še posebej ranljivo, postaja očitno, da je stanje dramatično.

V EU kar 85 odstotkov novih delovnih mest odpirajo mala in srednja podjetja. Kljub temu so že pripravili akcijski načrt Podjetništvo 2020, s katerim želijo še okrepiti podjetniškega duha in podjetniško kulturo, ne le spreminjati poslovno okolje.

Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) je letos oblikovala nabor prednostnih ukrepov za izboljšanje razmer, v katerih poslujejo podjetniki, mikro in mala podjetja. Gre za ukrepe,

ki jih je po našem mnenju večinoma možno uresničiti kratkoročno ali jih vsaj v zelo kratkem roku začeti uresničevati. Obravnavali smo jih tudi na 2. Vrhu malega gospodarstva 19.6.2013.

Oblikovali smo najširši nabor predlagateljev doslej, od strokovnih služb in panožnih združenj/zbornic GZS, prek naših članov (v GZS je kar 92 odstotkov članov iz vrst malih in mikro podjetij), pa do širšega nabora podjetnikov, obrtnikov in malih podjetij, tudi nečlanov GZS. Zato poimenovanje predlogov ukrepov za malo gospodarstvo z imenom Agenda MG izžareva široko koalicijo predlagateljev. Njeno poslanstvo je nadzbornično.

Vladi RS predlagamo, da v sodelovanju z GZS začne uresničevati predlaganih 30 prednostnih ukrepov takoj, večino pa izpelje do konca letošnjega leta. Vladi RS priporočamo, da tudi dodatne predloge ukrepov resno preuči in jih začne čim prej uresničevati - bistveno hitreje in odločneje kot je to naredila z večino naših predlogov z lanskega 1. Vrha malega gospodarstva.

Opombi:

- črne barve so predlogi ukrepov, ki so specifično namenjeni podjetnikom, malim in mikro podjetjem,
- modre barve so predlogi ukrepov, ki so lahko namenjeni celotnemu gospodarstvu, a so v trenutnih razmerah izjemnega pomena za malo gospodarstvo.

SPLOŠNI CILJ Agende^{MG}

Merilo: po številu zaposlenih in dodani vrednosti povečevati deleža mikro in malih podjetij v celotnem gospodarstvu, in sicer vsakega za 0,5-odstotne točke na leto.

1. PRAVNA DRŽAVA

PROTI anomalijam v gospodarstvu

- 1. Veriženju podjetij.** Odločen pregon verižnih podjetij, ki jih ustanavljajo isti lastniki in hkrati za seboj puščajo dolgove. Vključno s tesnejšo povezavo med DURS in NPU.

Učinek. Velik vpliv na poslovno kulturo in finančno disciplino.

Neposreden učinek na podjetja -partnerje, ki se zaradi takšnega neprimerne poslovanja znajdejo v vlogi »upnika brez možnosti poplačila«

Kvantitativno oceno učinka lahko podajo strokovne ustanove.

- 2. Korupciji.** Dosledno izvajanje poostregega nadzora nad korupcijo pri javnih naročilih s strani organov pregona. Zaradi boja proti korupciji je preventivno ključna in nujna tudi dosledna ločitev vlog javnega naročnika in postopkovnega izvajalca javnega naročila. Predlagamo ustanovitev Agencije za javno naročanje.

Učinek. Velik vpliv na poslovno kulturo in finančno disciplino. Ustanovitev Agencije za javno naročanje ima dvojni učinek: racionalnejše in kakovostnejše javno naročanje in s tem bistveno večja uspešnost in učinkovitost projektov.

Oceno učinka lahko podajo strokovne ustanove.

- 3. Delu in zaposlovanju na črno.** Vpeljava učinkovitega sistema boja proti delu in zaposlovanju na črno ter nelojalni konkurenci zaradi opravljanja dejavnosti brez registracije, in to v vseh dejavnostih.

Učinek. Velik vpliv na poslovno kulturo in finančno disciplino. Neposreden pozitiven učinek na povečanje rednega zaposlovanja.

Oceno velikosti učinka lahko podajo strokovne ustanove.

- 4. Sivi ekonomiji.** Zaježitev sive ekonomije: uvedba e-davčnih blagajn (v kolikor se do konca leta izkaže, da se rešitev s programsko opremo ne obnese), e-računov, načela Vsak račun šteje za nagradnim žrebanjem, dosledno izvajanja zdravorazumske preventivne s strani inšpekcijskih služb, povečanje števila inšpektorjev, poostreitev sankcij za kršitelje.

Učinek. Pozitiven učinek je posreden, definitivno pa ima velik vpliv na poslovno kulturo in finančno disciplino. Oceno učinka lahko podajo strokovne ustanove.

Po podatkih GZS, zbranih s pomočjo davčnih strokovnjakov, bi lahko država realno letno pobrala med 300 milijoni in 500 milijoni evrov.

ZA učinkovitost državnih organov

- 5. Arbitražo.** Državna zaveza o uporabi arbitraže in obvezne arbitražne klavzule v pogodbah pri javnih naročilih z mikro in malimi podjetji kot alternativni dolgotrajnemu reševanju sporov na sodišču.

Učinek. Za 20 odstotkov hitreje reševanje gospodarskih sporov.

- 6. Kompenzacija z državo.** Država, ki je dolžnica malim in mikro podjetjem, naj avtomatično kompenzira svoj dolg do upnikov pri davčnih obveznostih takšnih nepoplačanih upnikov. Uvede naj tudi obvezno izvršnico pri javnih naročilih.

Učinek. Kompenzacija bi izboljšala finančne razmere v podjetjih in nekatera celo rešila pred propadom.

Oceno učinka lahko podajo strokovne ustanove. Obvezna izvršnica pri javnih naročilih bi skrajšala dejanske plačilne roke države na 30 dni.

2. BOLJŠE POSLOVNO OKOLJE

ZA finančne in administrativne ukrepe

- 7. Finančno podporo.** Povečanje finančne podpore malemu gospodarstvu prek regijskih garancijskih shem, semenskega in start up kapitala, vzpostavitev novih kreditnih linij za podjetnike (EBRD, EIB ...) in subvencioniranje obrestnih mer. Uvedba garancij za črpanje sredstev za projekte EU.

Učinek. Pridobitev nujnih finančnih sredstev za razvoj malih in mikro podjetij: pospešeni razvoj in pozitivni učinki tako pri zaposlovanju kot davkih iz dohodka podjetij.

- 8. Dostop do posojil.** Takojšnji ukrepi za večjo dostopnost posojilnih finančnih virov pri bankah in drugih posojilnih ustanovah, okrepitev Slovenskega podjetniškega sklada, pospešitev uveljavljanja instrumentov SID za dokapitalizacijo mikro in malih podjetij.

Učinek. Enako kot pri točki 7.

- 9. Dostopnejše razpise.** Akcijski program Vlade RS za poenostavitev postopkov javnih razpisov za podjetja. Pri reviziji sistema javnega naročanja v EU in v Sloveniji zagotoviti možnosti za vključitev mikro in malih podjetij v javno naročanje – vsaj v določenem deležu.

Učinek. Zmanjšanje birokratskih ovir in stroškov, usposobitev večjega števila podjetij za sodelovanje na razpisih; pospešitev razvoja malega gospodarstva.

- 10. Najem storitev v javni upravi.** Odprava omejitve/prepovedi najemanja zunanjih storitev znanja in kreativnih industrij v javni upravi in uvedba transparentnih postopkov, ki ne bodo omogočali prednosti nizkocenovnim (dampinškim), kvaliteto neustreznim ponudnikom.

Učinek. Racionalnejše in kakovostnejše storitve, kot če jih izvaja javna uprava sama, in hkrati podpora razvoju malih podjetij v teh dejavnostih.

Pozitiven učinek na BDP (analize v VB in Španija kažejo, da je razmerje vložek:učinek pri storitvah znanja najmanj 1: 5).*

- 11. 50-odstotno blokado.** DURS naj ob blokadi sredstev podjetij poseže le na 50 odstotkov sredstev ali nekoliko več, ne na

100 odstotkov sredstev na računu dolžnika, da ga ne blokira v celoti, tudi pri izplačilu plač.

Učinek. Izboljšanje finančnih razmer in s tem poslovnih razmer v podjetjih; manjši domino učinek zaradi splošnih posledic plačilne nediscipline.

Oceno učinka lahko podajo strokovne ustanove.

ZA **znižanje stroškov podjetij**

12. Novo reformo trga dela. Nujno ponovno odprtje reforme trga dela. Stroški dela s potrjeno reformo niso bili dovolj znižani. Nujno je znižati stroške dela, in sicer v delu visokih davčnih in prispevnih obremenitev. Nikakor ne smejo stroški dela rasti hitreje od produktivnosti.

Učinek. Preventivni učinek: bolj odgovorno obnašanje naročnikov, manj skrivanja napak v predale in čakanja, da šibkejša stranka obupa in se umakne. Učinek: mala podjetja bodo lažje prišla do vsaj dela zaslužnega denarja za že opravljeno delo.

13. Korektnije breme bolniške odsotnosti. Če je odsotnost delavca zaradi bolezni, ki gre v breme delodajalca, prekinjena po 30 delovnih dneh, potem pa se čez manj kot 30 dni zaradi istega zdravstvenega razloga nadaljuje, naj gre plačilo tega naslednjega nadomestila za bolniško odsotnost v breme ZZS.

Učinek. Zajeto v oceno učinka pod št. 12..

14. Korektnije plačilo DDV. Zvišanje vrednostnega praga pri obračunavanju DDV po plačani realizaciji.

Učinek. Izboljšanje likvidnosti v podjetjih, korektnije plačevanje DDV. Oceno učinka lahko podajo strokovne ustanove.

ZA **konkurenčnost**, **PROTI** **stihiji na trgu**

15. Modre predpise. Sistematično upoštevanje in strokovna presoja učinkov na malo gospodarstvo pri sprejemu predpisov. Presoja vplivov predpisov na malo gospodarstvo - teste MSP - uvesti bistveno hitreje, kot predvideva MGRT. Pilotne teste takoj, redno testiranje predpisov najpozneje do 31.3.2014.

Učinek. Odprava ne dovolj premišljenih ukrepov in s tem nepotrebnih negativnih učinkov na malo gospodarstvo.

16. Modro deregulacijo. Deregulacija poklicev in dejavnosti v skladu z zglednimi mednarodnimi standardi in s ciljem odprave administrativnih ovir, nikakor pa ne stihijsko - tako, da bi ogrožala varnost ali znižala nujne strokovne zahteve v določenih dejavnostih (storitve znanja, računovodski servisi, učitelji vožnje, nepremičninski posredniki ipd.).

Učinek. Povečanje konkurenčnosti in hkrati v preprečitev ogrožanja varnosti in zmanjšanja kakovosti storitev.

17. Enostavne rešitve. Uvedba skupnega računa za avtorske kolektivne organizacije.

Učinek. Povečanje preglednosti in poenostavitev administracije.

3. NOV RAZVOJNI ZAGON

ZA **strokovno podporo**

18. Vključevanje MG. Obvezno vključevanje malih podjetij v strokovne in programske organe institucij:

- kjer pripravljajo strateške in izvedbene akte, ki vplivajo na poslovanje malega gospodarstva,

- kjer izobražujejo, usposablajo v rednih programih za zagotovitev večje ustreznosti študijskih programov in boljše usposobljenosti diplomantov.

Učinek. Bolj strokovno in smiselno pripravljene akti, gospodarski ukrepi in bolje usposobljeni diplomanti ob zaključku izobraževalnega procesa v skladu s potrebami malega gospodarstva.

19. Kakovostne kadre. Sprejem akcijskega načrta izobraževanja za malo gospodarstvo, in sicer skupaj z malim gospodarstvom, ter zagotovitev podpore za izvedbo tega načrta. Kakovostno izobraziti kadre:

- z boljšim sistemom izobraževanja deficitarnih poklicev in poklicev prihodnosti,

- s subvencioniranjem usposabljanja za vodenje družinskih podjetij,

- z nižjo davčno stopnjo DDV za strokovne vsebine, ki so nadgradnja programom primarne in sekundarne ravni izobraževalnega sistema (osnovna in srednja šola) ...

Učinek. Dvojni: kakovostno izobraževanje za malo gospodarstvo ter cenovno ugodna ter kakovostna ponudba storitev, ki jih javno šolstvo ne pokriva več.

20. Podjetniške skupine. Ukrep aktivne politike zaposlovanja za spodbujanje podjetništva in samozaposlovanja (subvencije za nove s. p.) prilagoditi tako, da bodo novi podjetniki motivirani za oblikovanje podjetniških skupin, ki bodo konkurenčnejše in uspešnejše.

Učinek. Olajšan start-up; konkurenčnejši mladi podjetniki, motiviranost za povezovanje in za delo v ekipah, mrežah...

21. Zaposlovanje mladih izobražencev. Zagotovitev večjega zaposlovanja mladih izobraženih kadrov z uvedbo programa pripravništva za diplomante, s katerim bi usposobili mlade za praktično delo v podjetjih in zagotovil finančno podporo za to (pokrivanje stroška mentorstva malim in mikro podjetjem).

Učinek. Konkurenčnejši mladi izobraženci s praktičnim znanjem, večji pritok svežega znanja v malo gospodarstvo; več zaposlovanja.

22. Zaposlovanje mladih raziskovalcev. Poleg subvencioniranja programa mladih raziskovalcev oblikovanje programa subvencioniranega zaposlovanja mladih diplomantov različnih strok v inovativnih mikro in malih podjetjih (menedžerji v malem gospodarstvu, strateško inoviranje, internacionalizacija itn.).

Učinek. Konkurenčnejši mladi raziskovalci s praktičnim znanjem, pritok novega inovacijskega kadrovskega potenciala v malo gospodarstvo, več zaposlovanja.

ZA **investicije in razvoj**

23. Tehnološki razvoj. Bistveno povečanje sredstev Slovenskega podjetniškega sklada za subvencije pri nakupu nove tehnološke opreme.

Učinek. Pospešen nujni tehnološki razvoj malega gospodarstva.

Konkretni učinki so odvisni od povečanja sredstev, zato oceno lahko podajo strokovne ustanove.

24. Garancije za prestrukturiranje. Kombinirana podpora Slovenskega podjetniškega sklada mikro ali malim podjetjem, ki jih je ekonomsko smiselno razvojno prestrukturirati: garancije za investitorja, ki bi dokapitaliziral zdrave programe ter garancije za podjetja in moratorij odplačevanja posojila za določen čas.

Učinek. Kombinacija državne podpore prestrukturiranju tržno perspektivnih malih in mikro podjetij z investicijskim zasebnim kapitalom..

25. Višje olajšave. Razširitev področij, za katera se uveljavljajo investicijske olajšave, in upoštevanje investicijskih vlaganj kot stroška tudi v času nastanka oziroma investiranja, ne le po pričetku dejanske uporabe. Investicijske olajšave se naj dvignejo na 100 odstotkov.

Učinek. Boljša tehnološka opremljenost je nujna za zagon gospodarstva.

26. Podpora pri projektih EU. Podpora malemu gospodarstvu pri pridobivanju projektov EU:

- spodbujanje vključevanja v razvojno in raziskovalne projekte EU,

- EU projektni vavčer – sofinanciranje svetovanja pri razpisih EU in pri vključevanju v projektne konzorcije EU.

Učinek. Hitrejša usposobitev malih in mikro podjetij za sodelovanje v projektih EU.

27. Cenejšo infrastrukturo. Zagotovitev cenovno dostopne fizične infrastrukture za zagon domačega podjetništva in pritegnitev tujih neposrednih investicij. Oddaja državnih praznih prostorov po nižjih cenah za vsaj določeno obdobje.

Učinek. Poslovna oživitev praznih prostorov, prilagoditev cen nepremičnin gospodarskim in tržnim razmeram v državi.

4. ODLOČNA PODPORA IZVOZU

ZA globalno internacionalizacijo

28. Okrepitev programov za strokovno in praktično podporo.

Usposabljanje, seznanjanje malih in mikro podjetij s sodobnimi pogledi in praktičnimi pristopi za učinkovito vključitev na mednarodne trge (denimo v okviru programa Go International Slovenia) s priznanimi strokovnjaki za konkretna področja

Učinek. Uspešnejši preboj malih in mikro podjetij na tuje trge.

Povečanje izvoza za približno 100 milijonov evrov.

29. Okrepitev podpore preboju na trge: specifičnim oblikam nastopa mikro in malih podjetij v tujini, vključno z informacijsko podporo, kontakti, organizacijo mrež in skupnim nastopom na tujih trgih.

Učinek. Uspešnejši preboj malih in mikro podjetij na tuje trge.

Povečanje izvoza za približno 100 milijonov evrov.

ZA čezmejno internacionalizacijo

30. Poslovanje v soseščini. Akcijski načrt za sistematično promocijo slovenskega malega gospodarstva na sosednjih zamejskih trgih in njegova izvedba v čim krajšem času.

Učinek. Uspešnejši preboj malih in mikro podjetij na sosednje trge; povezovanje v čezmejne podjetniške mreže.

Povečanje izvoza za približno 20 milijonov evrov.

* DODATNI SEZNAM

31. Pospešitev izvršb. Najpozneje v treh mesecih jih je treba zaključiti. Upnikom je v postopku izvršbe treba omogočiti, da predložijo verodostojne listine, ki pričajo o neutemeljenosti ugovora. V primeru, da sodišče ugotovi verodostojnost takšnih listin, ugovor dolžnika ne zadrži izvršbe.

Učinek. Manj izogibanja in zavlačevanja dolžnikov; večji red na področju plačilne discipline.

Na ravni celotnega gospodarstva so učinki pospešitve izvršb ocenjeni na 100 milijonov evrov.

32. Odprava obveznega večstranskega pobota: zdaj dolžniki le čakajo naslednji rok izvedbe tega obveznega pobota in se izgovarjajo nanj, potem pa do pobota sploh ne pride.

Učinek. Odprava nepotrebne in neučinkovite administracije.

33. Različni tipi podjetništva. Priprava strategije in akcijskega načrta podpore za različne tipe podjetništva: študentsko, žensko, seniorsko, imigrantsko, podjetništvo za brezposelne itn.

Učinek. Spodbujanje podjetniškega duha v različnih skupinah prebivalstva s specifičnim potencialom za izkoristek praznih tržnih niš;

Neposredni učinki: . več delujočih podjetnikov, manj kandidatov za socialne podpore; boljša ponudba v različnih tržnih nišah.

Posredni učinki: aktiviranje potencialov skupin, ki pogosto ostajajo neizkoriščeni, marginalizirani.

Konkretno oceno učinkov lahko poda strokovna ustanova.

34. Usklajena podpora podjetništvu. Zajeziti drobljenje sredstev in podvajanje programov podpore podjetništvu, ki so eni financirani z evropskimi sredstvi, drugi pa s slovenskimi javnimi sredstvi. Projekti oziroma programi podpornega okolja, ki prejmejo evropska sredstva, naj imajo prednost tudi pri nacionalni finančni podpori.

Učinek. Racionalna poraba evropskih in slovenskih javnih sredstev in optimizacija kakovosti podjetniškega podpornega okolja..